

Ajankohtaisia

Pirkanmaan ELY-keskus/
Valtakunnallinen ilmastoerikoistuminen

ELY-KESKUSTEN
ILMASTO
-ERIKOISTUMINEN

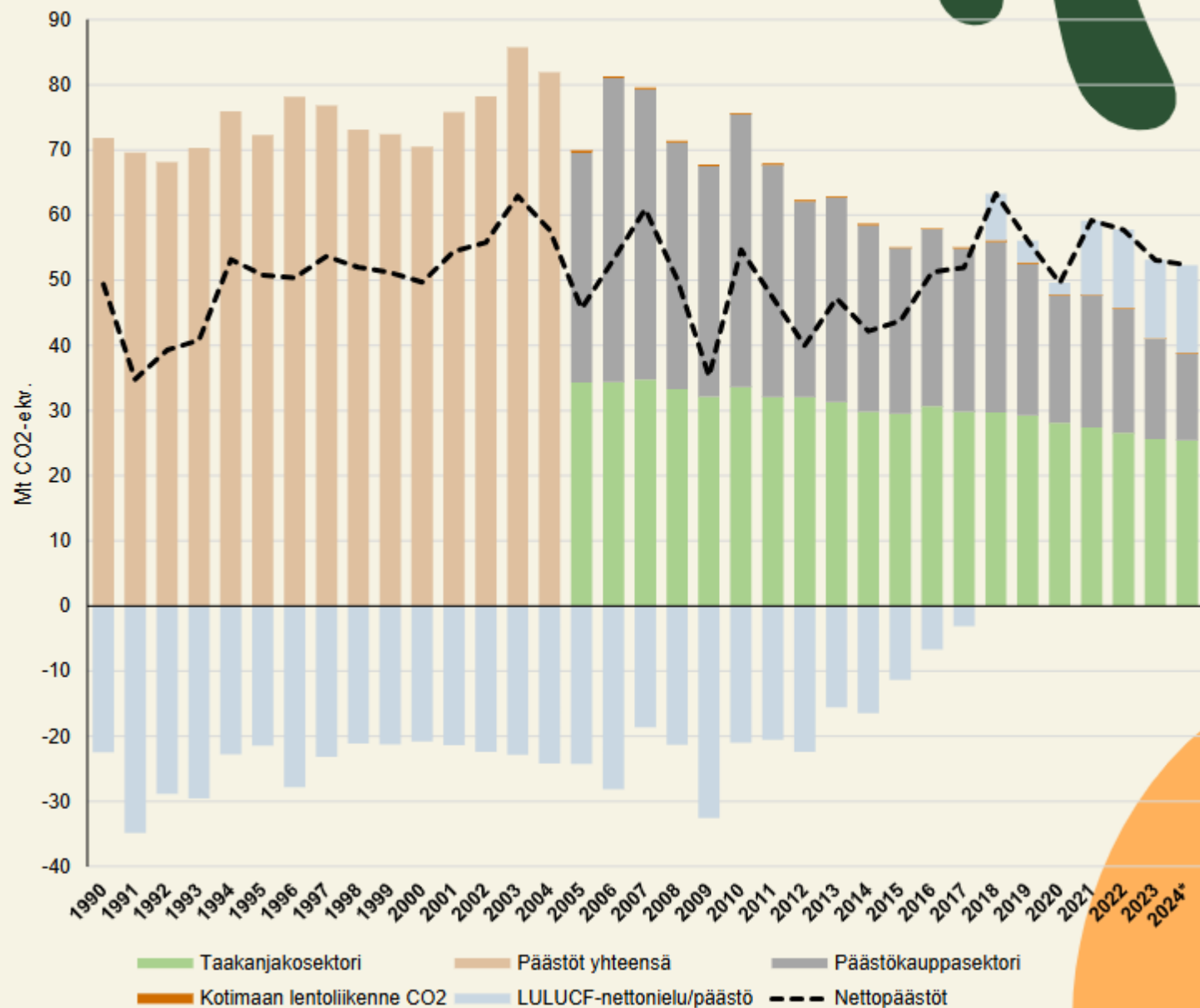
Prosesseja ja etappeja...

- Hallituksen puoliväliriihi; 2026 talousarviovalmistelu...
- Ilmastovuosikertomuksen viimeistely; julkinen kuuleminen 11.9.
- KEITO-hanke (Kaisun ja E&I-strategian skenaariot & tietopohja)
- Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelman viimeistely
- Energia- ja ilmastostrategian viimeistely ml. päästövelan lyhentämisohjelma, jossa mm. maankäyttösektorin toimet
- EU-vaikuttaminen: 2030-velvoitteiden tilanne; 2040-ilmastotavoite; vuoden 2030 jälkeinen ilmastoarkkitehtuuri jne.
- Ilmastotoimien sosiaalirahasto: kansallinen suunnitelma
- Pitkän aikavälin ilmastosuunnitelman valmistelu
- Kansallisen ilmastolain tavoitteiden arviointi 12/2025
- Ky-ilmastoneuvottelut: Bonn 6/2025 & Belém 11/2025

Päästö- ja nielukehitys 2005-2024

- Kokonaispäästöt (pl. LULUCF) ovat laskeneet odotettua nopeammin, johtuen erityisesti päästökaupan ohjausvaikutuksesta.
- Taakanjakosektori on edennyt hitaammin mutta sekin oikeaan suuntaan ja EU-velvoitteiden mukaisesti.
- Maankäyttösektorin nettohiilinielu on pienentynyt vuoden 2005 jälkeen merkittävästi. Viime vuosina on ollut sektori on ollut nettopäästölähde.
- Nettohiilinielun muututtua päästölähteeksi nettopäästöt eivät ole vähentyneet vuoden 2005 jälkeen.

Kaisu-suunnitelman keskeinen sisältö

- Kaisun valmistelun ja mitoituksen lähtökohtina ovat tarvittavat päästövähennystoimet vuosille 2030 ja 2035.
- Vuoden 2030 EU:n taakanjakoasetuksen mukainen velvoite on myös Kaisu-suunnitelmassa käytetty mitoitusperuste (-50% 2030).
- Päästövähennystoimia määritellään taakanjakosektorin koko soveltamisalalle.
- Tavoitteena linjata riittävästä määrästä toimia suhteessa Suomen velvoitteisiin ja tavoitteisiin.
- Toimenpiteet muodostavat kokonaisuuden, jota kutsutaan toimenpideohjelmaksi.
- Toimenpideohjelmaan sisältyy erilaisia toimia kuten tukia ja erilaisia edistämistoimia.

Kaisun valmisteluprosessiin sisältyviä osallistamismenettelyjä

- Kick-off tilaisuus 25.3.2024
- Sidosryhmätilaisuus 30.9. 2024
- Kansalaiskokous vuoden 2025 alussa (Flaire-hanke)
- Neuvottelutilaisuus saamelaiskäräjien kanssa tammi- ja toukokuussa 2025
- Ilmastobarometrikyselyn tulokset huhtikuussa 2025
- Kansalaiskysely osana Keito-hanketta vuoden 2025 alussa
- Lausuntomenettely kun Kaisu-luonnos on valmistunut
- Erityisryhmien kuuleminen
- Muita sidosryhmätilaisuuksia

Kansallisen ilmastolain tavoitteiden arviointi

- Ilmastolaki HE (27/2022): ilmastolain seuranta:
- Lain 2 §:ssä tarkoitettu hiilineutraaliustavoite ja muut päästövähennystavoitteet arvioidaan vuonna 2025. **Arvioinnissa otetaan huomioon muun muassa uusin tieteellinen tieto, teknologian kehitys, muiden maiden päästösitoumukset ja mahdollisuudet kansainvälisten joustojen käyttöön sekä päästövähennystoimenpiteiden kustannustehokkuus.**
- Arvioinnin perusteella tavoitteita voidaan tarkistaa ja mahdollisia joustoja hyödyntää siten, että varmistetaan kustannustehokkaan ja alueellisesti ja sosiaalisesti oikeudenmukaisen siirtymän toteutuminen.
- Tunnistettuja selvitystarpeita:
 1. Ilmastolain tavoitteet ja niiden saavuttamisen uudet keinot
 2. Ilmastolain suunnittelujärjestelmän tarkoituksenmukaisuus ja kustannustehokkuus
 3. Alueellisesti ja sosiaalisesti oikeudenmukainen siirtymä kohti hiilineutraaliutta (osallistaminen)
- Ilmastolain tavoitteiden arvioinnin hankeikkuna:
<https://valtioneuvosto.fi/hanke?tunnus=YM021:00/2025> .

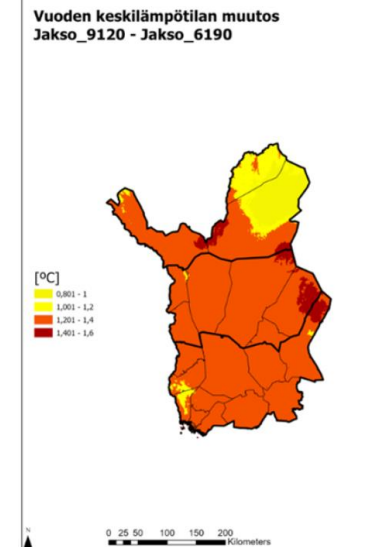
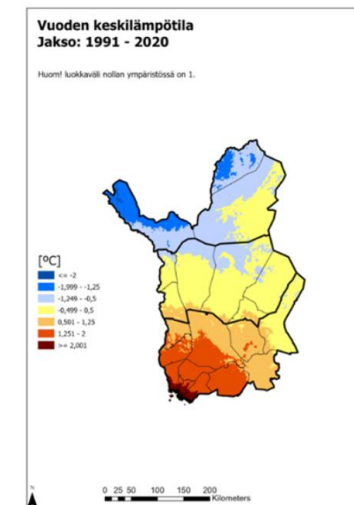
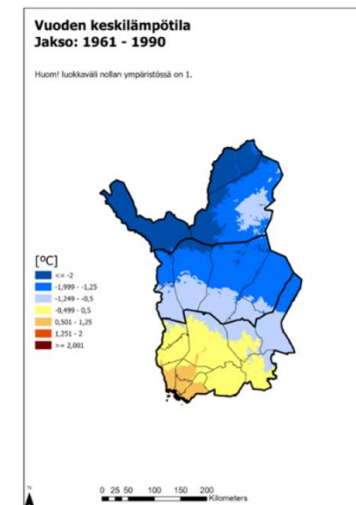
Tietoa

Maakuntien kasvihuonekaasutaseet ja skenaariotyökalu

- **Tutkimusraportti:** [Maakuntien kasvihuonekaasutaseissa suuria alueellisia eroja | Suomen ympäristökeskus](#)
 - [Alueelliset hiilineutraaliustavoitteet – mahdollisuudet ja riskit : C-NEUT-hankkeen tutkimustulosten yhteenveto](#)
- **Hiilineutraalisuomi.fi**
 - [Maakuntien kasvihuonekaasutase alueittain ja käyttömuodoittain](#)
 - [Metsien käytön ilmastovaikutukset - skenaariotyökalu](#)

Ilmastomuutos Lapissa – havaintoja ja skenaarioita

- Hyvää menetelmäkehitystä ja tietoa ilmastomuutoksen etenemisestä myös valtakunnallisesti
- [Lapin ilmasto lämpenee nopeasti erityisesti talvisin – vuosien välinen vaihtelu säilyy | Lapin ELY-keskus](#)

Hallintouudistuksesta

Lähtökohtana hallitusohjelma

Uusi valtakunnallinen virasto

- Kootaan lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävät uuden valtakunnallisen lupa- ja valvontaviraston alaisuuteen
- Investointien edistämiseksi edetään kohti yhden luukun mallia, jossa asiointi ja lupien haku tapahtuu keskitetysti ja digitaalisesti yhden lupaprosessin kautta.

Elinvoimakeskukset

- ELY-keskusten osalta lähtökohtana on monialainen valtion aluehallinto, joka kootaan nykyistä vahvemmille alueille elinvoimakeskuksiin.
- Elinvoimakeskukset ja niiden alueet muodostetaan nykyisten täyden palvelun ELY-keskusten pohjalta.

Lupa- ja valvontatehtävät

- Vahvistetaan yhdenmukaista lupa- ja valvontakäytäntöä alueesta riippumatta ja sujuvoitetaan lupaprosesseja.
- Kehittämisen pääperiaatteena on moninaisuus.

Turvataan

- Kielelliset oikeudet.
- Varautumisvastuiden toteutuminen.
- Yhteistyö alueellisten viranomaisten kanssa sekä alueellinen läsnäolo ja toimipisteverkosto.
- Valvonta- ja lupakäytäntöjen yhdenvertaisuus.

Ilmastotehtävien siirtyminen

NYT

ELY-keskusten nykyiset toimipaikat

ELY-keskusten valtakunnallinen ilmastoyksikkö

(POP ELY, MMM ohjaa)

Ilmastomuutokseen sopeutumistehtävät sekä metsä- ja maatalousmaan, muun maankäytön ja maatalouden ilmastomuutoksen hillintätehtävät:

- Kansallisen ilmastomuutokseen sopeutumis suunnitelman toimeenpano ja sopeutumisen asiantuntijapalvelut
- Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelman (KAISU) maataloutta koskevien toimien koordinointi.
- Hiilestä kiinni -ohjelman koordinointi.
- Valuma-alue suunnittelun edistäminen
- Ilmastorahoituksen hyödyntämisen edistäminen

Valtakunnallinen ilmastoerikoistuminen

(PIR ELY, YM ohjaa)

- Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelman (KAISU) toimeenpanon tukeminen.
- Osallistuminen aluehallinnon ilmastotyön koordinointiin.
- ELY-keskusten ilmastoverkoston koordinointi.
- ELY-keskusten ilmastotyön kehittäminen yhteistyössä muiden ELY-keskusten kanssa.

Lapin elinvoimakeskus

"6) ilmastolain 10 §:ssä tarkoitetun kansallisen ilmastomuutokseen sopeutumis suunnitelman, 11 §:ssä tarkoitetun keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelman maatalouden toimien osalta sekä 12 §:ssä tarkoitetun maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman toimeenpanoon liittyvät valtionavustuksissa tarkoitetut valtionapuviranomaisen tehtävät sekä toimeenpanoon liittyvät alueelliset koordinointi-, seuranta- ja edistämistehtävät."

2026

Alueelliset elinvoimakeskukset?

Lupa- ja valvontavirasto

Sisä-Suomen elinvoimakeskus

Sisä-Suomen

"[Kansallinen] elinvoimakeskus hoitaa 1 §:ssä tarkoitetun toimialueen lisäksi kaikkien elinvoimakeskusten toimialueilla ilmastolain (423/2022) 11 §:ssä tarkoitetun keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelman toimeenpanoa koskevat tehtävät, lukuun ottamatta maatalouden toimia, sekä toimeenpanoon liittyvät alueelliset koordinointi-, seuranta- ja edistämistehtävät sekä kiertotalouden edistämistä, koordinoitua ja rahoitusmahdollisuuksien neuvontaa koskevat tehtävät."

Valtion aluehallinnon ilmastotyö tulevaisuudessa

10 EVK:ta
(elinvoimakeskus)

1 LVV
(valtakunnallinen
lupa- ja
valvontavirasto)

Kaikissa virastoissa
oman tyyppisiään
ilmastotehtäviä ja oman
tyyppisiään tietotarpeita,
edelleen myös kiinteät
rajapinnat toisiinsa ja
alueille

Hyvää kesää